

**Een archeologisch inventariserend
veldonderzoek (IVO) door middel van
sonderingen langs de Drentse Aa in de
polder Lappenvoort te Paterswolde,
gemeente Tynaarlo (Dr.)**

G.J. de Roller

ARC-Rapporten 2006-27

Groningen
4 april 2006
ISSN 1574-6887

Colofon

Een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) door middel van sonderingen langs de Drentse Aa in de polder Lappenvoort te Paterswolde, gemeente Tynaarlo (Dr.)

ARC-Rapporten 2006-27
ARC-Projectcode 2005/037

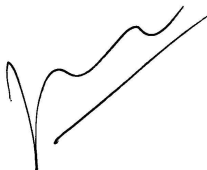
Opdrachtgever
Gemeente Groningen
ARCHIS nummer booronderzoek
nummer 12398

Tekst
G.J. de Roller
Tekstredactie
A. Ufkes
Eindredactie
J. Schoneveld

Status
definitieve versie

Autorisatie — J. Schoneveld

Uitgegeven door
ARC bv
Postbus 41018
9701 CA Groningen

ISSN 1574-6887

Groningen, 4 april 2006

Een recente lijst van de ARC-Rapporten is te vinden op www.arcbv.nl

Afbeelding 1 De ligging van het onderzoeksgebied.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding tot het onderzoek

Aanleiding voor het archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) in de polder Lappenvoort te Eelde zijn de werkzaamheden in het kader van de herinrichting van de benedenloop van de Drentse Aa. Bij de herinrichting van het gebied is in 2003 de oude loop van de Drentse Aa uitgegraven en zijn ecologische oevers aangelegd. Bij deze activiteiten vond in 2003 een archeologische begeleiding plaats waarbij een archeologische vindplaats aan het licht kwam (De Roller 2003).

Dit jaar zal er op verschillende plaatsen geplagd worden. Een van de locaties ligt nabij een zandkop langs de Aa waar zich mogelijk een archeologische vindplaats kan bevinden. De opdrachtgevers Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer hebben via hun uitvoerder Grontmij aan Archaeological Research & Consultancy (ARC bv) opdracht gegeven de verschillende werkzaamheden te begeleiden.

De begeleiding vond plaats op 20 mei 2005 door drs. ing. G.J. de Roller en drs. T. Leegstra en bestond uit het in kaart brengen van de oeverwal in de buitenbocht van de Drentse Aa.

1.2 Ligging van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied ligt ten oosten van Eelde, ten westen van het Noord Willemskanaal, ten zuiden van het Paterswoldsemeer en ten noorden van de weg Glimmen–De Punt (afb. 1 en afb. 2).

1.3 Objectgegevens

ARC-Projectcode	2005/037
Provincie	Drente
Gemeente	Tynaarlo
Plaats	Eelde
Toponiem	Lappenvoort
Kaartblad	12B
Coördinaten	235.927/573.715; 235.924/573.715 236.083/573.764; 236.080/573.738
Type bodem	veen en klei
Geomorfologie	beekdal

1.4 Doel van het onderzoek

Het onderzoek heeft tot doel de diepte van de top van de zandkop onder het maaiveld vast te stellen.

1.5 Werkwijze

Om de doelstelling te kunnen verwezenlijken enkele een aantal raaien loodrecht op de Drense Aa gezet waarbij in de raai om de 2,5 of 5 meter een sondering is gezet (afb. 3). We noemen het sonderingen omdat alleen de zanddiepte is bepaald en de bodemopbouw niet is beschreven. De raaien lopen door het te plaggen gebied. De sonderingen zijn met een guts uitgevoerd zodat grond mee naar boven gehaald kon worden om met zekerheid te kunnen vaststellen of het dekzand aanwezig is of niet. In totaal zijn er acht raaien uitgezet met daarbinnen 62 sonderingen.

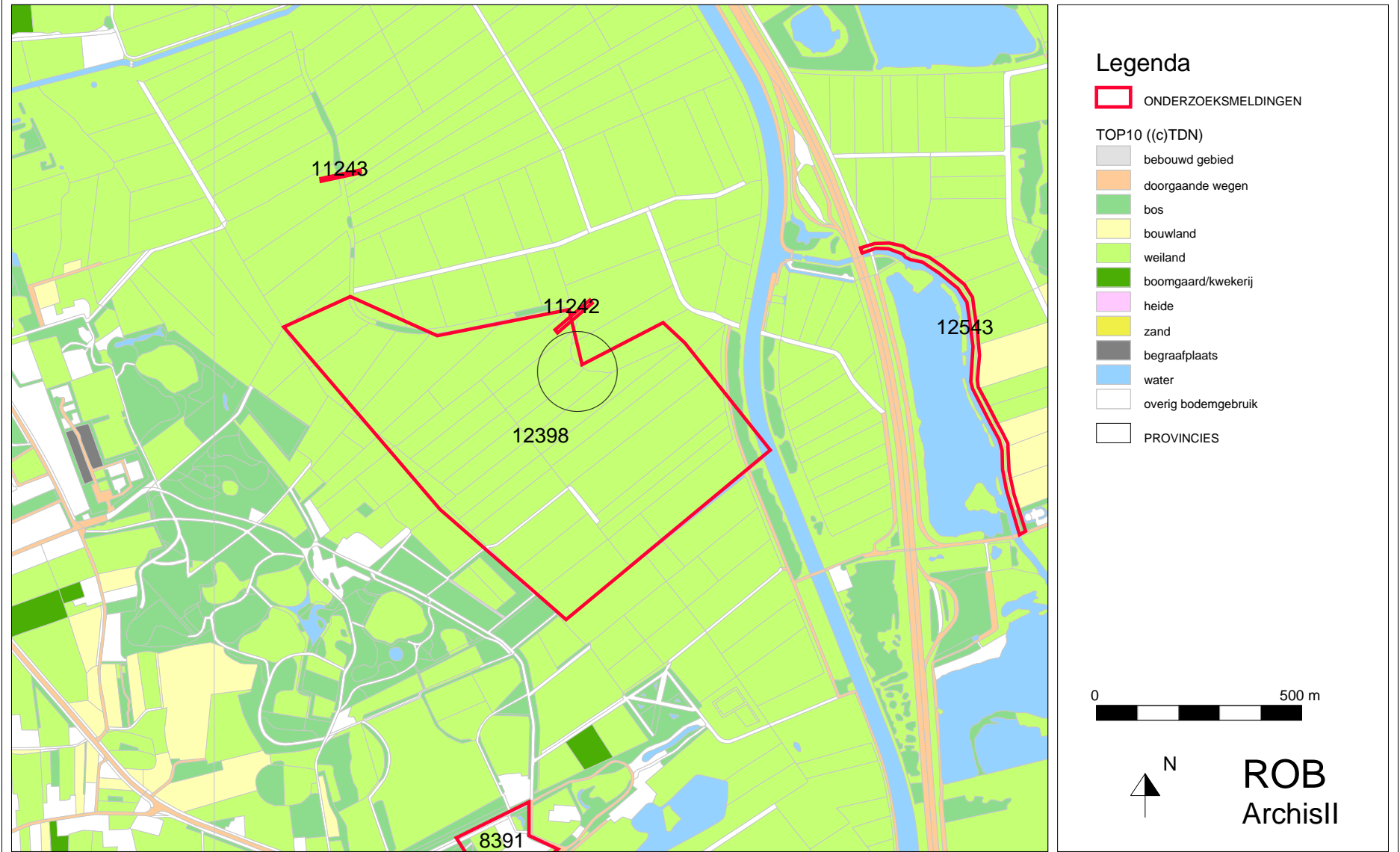
2 Resultaten

De resultaten zijn weergegeven in afb. 4. Uit het sonderingsonderzoek volgt dat de zandkop eigenlijk uit twee verschillende kopjes bestaat. De eerste kop ligt bij sondering 34 waarbij de top van het zand zich op 50 cm onder het maaiveld bevindt. De tweede kop ligt rond de sonderingen 15–53. Hier ligt de top van het zand op ca. 1 meter onder het maaiveld. In de top van het tweede kopje zijn houtskool, hout en schelpen aangetroffen. Tussen beide kopjes ligt, ter hoogte van de sonderingen 20–29, een laagte waar de bovenkant van het zandpakket tot ca. 1,40 m onder het maaiveld wegduikt. In de raai met sonderingen 55–63 is geen zand binnen 1,50 aangetroffen. Omdat met een guts is gesondeerd kan geen uitspraak gedaan worden over de bodemopbouw in het zand.

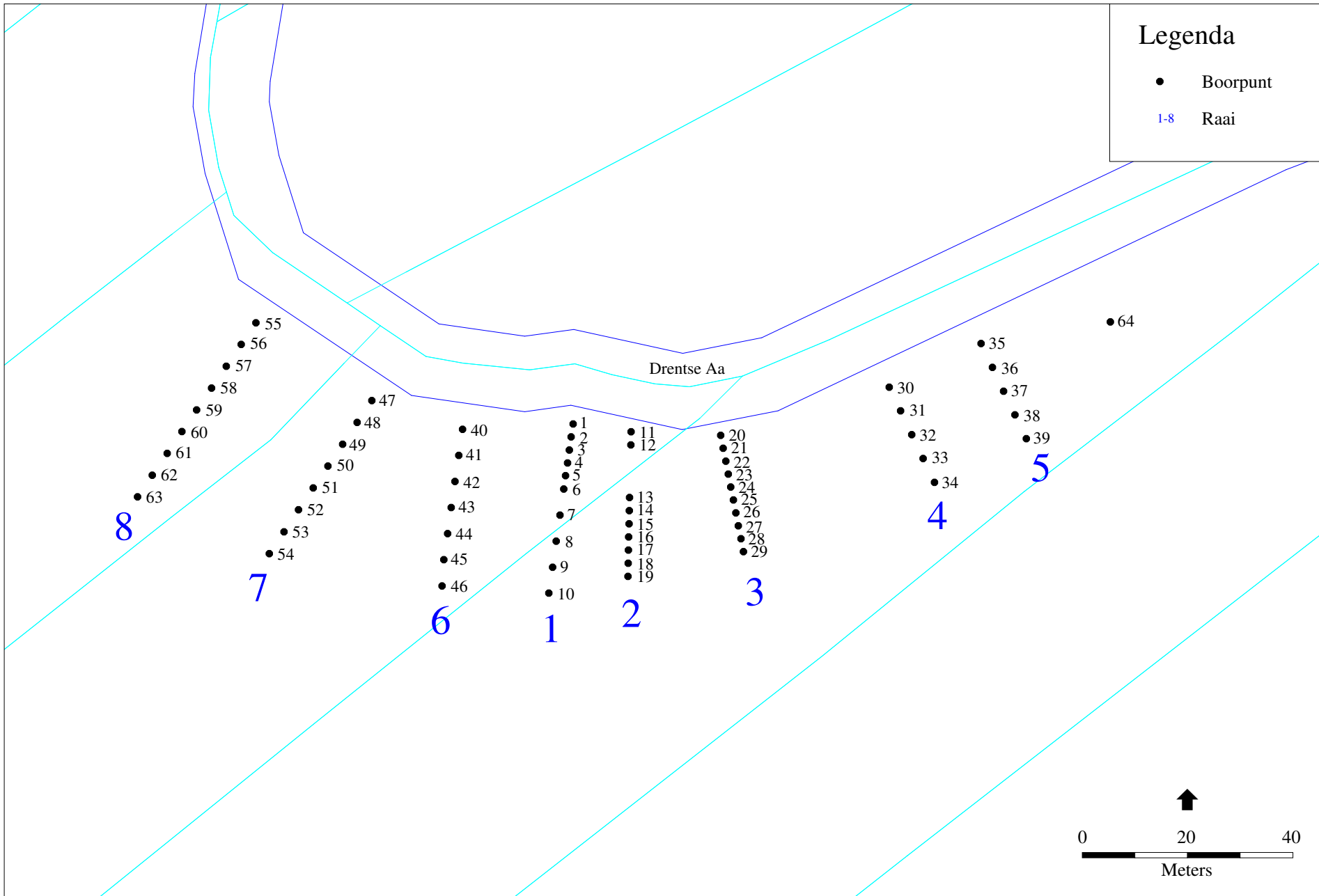
3 Conclusie en Aanbeveling

3.1 Conclusie

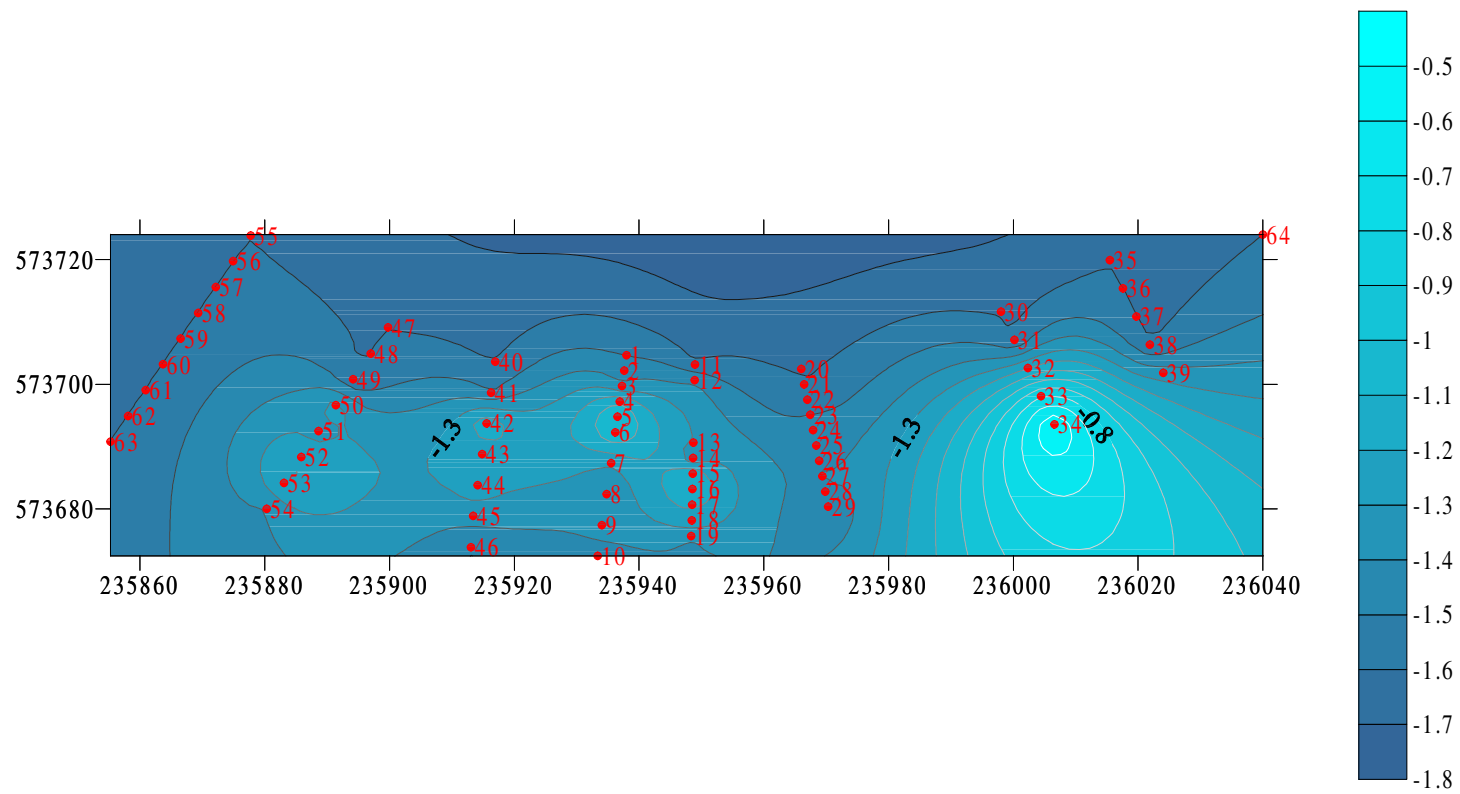
De te plaggen diepte bedraagt ca. 20 cm onder het maaiveld. Gezien de diepte van de top van het zand wordt de top van het pleistocene zand nergens bedreigd door

Afbeelding 2 Ligging van het onderzoeksgebied, binnen het rode kader met nr. 12398. De cirkel geeft het gebied aan met de eerste waarnemingen, sonderingen. Bron: Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek / Archis II, 1 juni 2005.

Afbeelding 3 Ligging van de sonderingen langs de Drentse Aa. Kaart: B. Schomaker.

Afbeelding 4 Zanddiepte onder maaiveld met de sondering. Kaart: B. Schomaker.

deze activiteiten. Ter hoogte van de eerste zandkop (sondering 34) is het aan te bevelen de te plaggen breedte niet groter dan 25 meter te maken om er zeker van te zijn dat de top van het zand niet wordt bereikt.

3.2 Aanbeveling

Bij het plaggen van de bovenste 20 cm van de grond op de onderzochte locatie zal de onderliggende zandkop niet worden geraakt en hoeft er geen archeologische begeleiding plaats te vinden.

Wanneer bij de uitvoering onverhoopt grondsporen en/of vondsten worden aangetroffen, dient hiervan direct melding te worden gemaakt bij de provinciaal archeoloog, dr. W.A.B. van der Sanden, Drents Plateau, Stationsstraat 11, 9401 KV Assen (tel. 0592-305032, mobiel 06-22662601; w.sanden@drentsplateau.nl)

Literatuur

Roller, G.J. de, 2003. *Een archeologische begeleiding (AB) bij de hermeandering van de Drentse Aa in de polders Lappenvoort en het Oosterland te Paterswolde en Haren, gem. Tynaarlo (Dr.) en Haren (Gr.)*. Groningen (ARC-Rapporten 2003-76 = ARC-Publicaties 91).

Bijlage 1 Overzicht van de zanddiepten

Diepte van het zand in m onder het maaiveld.

sondering	afstand tot Drentshe Aa	diepte zand	opmerkingen
1	2,5	1,5	
2	5	1,45	
3	7,5	1,4	
4	10	1,1	
5	12,5	1	
6	15	1	
7	20	1,3	
8	25	1,4	
9	30	1,3	
10	35	1,5	
11	2,5	>1,5	
12	5	1,4	
–	7,5	sloot	
–	10	sloot	
–	12,5	sloot	
13	15	1,3	
14	17,5	1,4	
15	20	1,1	
16	22,5	1,1	
17	25	1,2	
18	27,5	1,2	
19	30	1,4	
20	2,5	>1,5	
21	5	>1,5	
22	7,5	>1,5	
23	10	1,5	
24	12,5	1,4	
25	15	1,5	
26	17,5	1,4	
27	20	1,4	
28	22,5	1,4	
29	25	1,5	
30	5	>1,5	
31	10	>1,5	
32	15	1,2	
33	20	0,8	
34	25	0,5	
35	5	>1,5	
36	10	>1,5	
37	15	>1,5	
38	20	>1,5	
39	25	1,35	
40	5	>1,5	
41	10	1,5	
42	15	1,1	
43	20	1,3	
44	25	1,25	
45	30	1,35	
46	35	1,5	
47	5	>1,5	
48	10	>1,5	

sondering	afstand tot Drentshe Aa	diepte zand	opmerkingen
49	15	>1,5	
50	20	1,25	zand met schelpen en grind
51	25	1,35	zand met hout
52	30	1,2	
53	35	1,2	zand met houtskool
54	40	1,5	
55	5	>1,5	
56	10	>1,5	
57	15	>1,5	
58	20	>1,5	
59	25	>1,5	
60	30	>1,5	
61	35	>1,5	
62	40	>1,5	
63	45	>1,5	
64		>1,5	
